



Banjalučka berza hartija od vrijednosti
Banja Luka Stock Exchange
www.blberza.com

ПРАВИЛА БАЊАЛУЧКЕ БЕРЗЕ

Новембар 2012.

САДРЖАЈ

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	3
1.1. Значење израза	3
1.2. Берза хартија од вриједности	4
2. УВРШТЕЊЕ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ	5
2.1 Тржишта	5
2.2 Комисија за котацију	5
2.3 Општи услови за уврштење на организовано тржиште	6
2.4 Посебни услови за уврштење на водеће тржиште акција – Листа А	7
2.5 Посебни услови за уврштење на стандардно тржиште акција – Листа Б	7
2.6 Посебни услови за уврштење на почетно тржиште акција – Листа Ц	8
2.7 Посебни услови за тржиште обвезница	8
2.8 Поступак за уврштење на службено берзанско тржиште	9
2.9 Проспект за уврштење хартија од вриједности	10
2.10 Поступак након пријема захтјева за уврштење	10
2.11 Уговор са емитентом	11
2.12 Поступак у случају измјене капитала емитента	11
2.13 Обавезе емитената на службеном берзанском тржишту	11
2.14 Начин објављивања информација	12
2.15 Периодичне објаве	12
2.16 Годишњи финансијски извјештај	12
2.17 Полугодишњи финансијски извјештај	13
2.18 Квартални финансијски извјештаји	13
2.19 Годишњи извјештај о пословању	13
2.20 Ревизорски извјештај	13
2.21 Повремене објаве	13
2.22 Информације о промјенама у финансијском и правном положају	14
2.23 Информације у вези са промјенама капитала емитента	14
2.24 Информације о сазивању скупштине акционара	15
2.25 Информације о одржаним скупштинама акционара	15
2.26 Одлуке Управног и Надзорног органа	15
2.27 Статусне промјене емитента	16
2.28 Стицање значајних удјела у другим лицима	16
2.29 Стицање хартија од вриједности од стране управе емитента	16
2.30 Конференција за медије	16
2.31 Посебне обавезе емитената на водећем тржишту акција	17
2.32 Посебне обавезе за инвестиционе фондове	17
2.33 Посебне обавезе за емитенте обвезница	17
2.34 Мјере у случају да емитент не испуњава обавезе	18
2.35 Искључење хартија од вриједности	19
2.36 Искључење због претварања у затворено акционарско друштво	19
2.37 Хартије од вриједности иностраног емитента	20
2.38 Хартије од вриједности на слободном тржишту	20
2.39 Обавезе емитената на слободном тржишту	21
2.40 Искључење хартије од вриједности са слободног тржишта	21
3. ЧЛАНОВИ БЕРЗЕ	22
3.1 Пријем у чланство	22
3.2 Права члана Берзе	22
3.3 Обавезе члана Берзе	23
3.4 Престанак чланства	23
3.5 Трајно искључење члана Берзе	23
3.6 Привремено искључење члана Берзе	24
3.7 Подржаваоци ликвидности	24
3.8 Посебни системи чланства	25
3.9 Брокери	25
3.10 Права брокера	25
3.11 Обавезе брокера	26
3.12 Престанак права брокера на трговање на Берзи	26

3.13	Искључење брокера из трговања на Берзи	26
3.14	Берзански суд	27
4.	ТРГОВАЊЕ ХАРТИЈАМА ОД ВРИЈЕДНОСТИ	28
4.1	Берзански систем трговања	28
4.2	Распоред трговања	28
4.3	Учесници у берзанским пословима	28
4.4	Берзански послови	29
4.5	Предмет трговине	29
4.6	Цијена хартија од вриједности	30
4.7	Пријем налога за трговање	30
4.8	Књига налога	31
4.9	Садржај налога	31
4.10	Врсте налога	32
4.11	Врсте рачуна	33
4.12	Новчана средства клијената	33
4.13	Извршавање налога	34
4.14	Извршавање дискреционог налога	34
4.15	Извршавање налога за више клијената	34
4.16	Вријеме уноса налога	35
4.17	Стања налога	35
4.18	Редослијед налога	35
4.19	Пристап подацима	36
4.20	Методe трговања	36
4.21	Континуирано трговање	37
4.22	Отварање тржишта	37
4.23	Отварајућа цијена	38
4.24	Отворено тржиште	38
4.25	Аукције	39
4.26	Ограничења флукуације цијена	39
4.27	Привремени прекид трговања	40
4.28	Раскид закљученог посла	40
4.29	Измјена закљученог посла	40
4.30	Закључење трговања	41
4.31	Затварајућа цијена	41
4.32	Службена јединствена цијена	41
4.33	Службена курсна листа	42
4.34	Берзански индекси	42
4.35	Аукција за пакет акција	42
4.36	Континуирана јавна понуда	43
4.37	Јавна понуда по јединственој цијени	44
4.38	Привремено заустављање трговања	44
4.39	Трговање блоковима хартијама од вриједности	45
4.40	Трговање краткорочним хартијама од вриједности	45
4.41	Поступци у случају проблема у функционисању БСТ	45
5.	БЕРЗАНСКИ НАДЗОР	47
5.1	Управљање ризицима Берзе	47
5.2	Повлашћене информације	47
5.3	Недозвољено утицање на цијене	47
5.4	Гласине и непровјерене информације	47
5.5	Надзор трговања	48
5.6	Поступак против члана Берзе и брокера	48
5.7	Мјере против члана Берзе и брокера	49
6.	ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	50

На основу члана 155. став 1. Закона о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник Републике Српске“, број 92/06, 34/09 и 30/12) и члана 30. став 1. тачка к. Статута Бањалучке берзе а.д. Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“, број 20/02, 7/04, 84/06, 41/07, 109/11), Управни одбор Бањалучке берзе на 36. сједници одржаној дана 16.11.2012. године доноси

ПРАВИЛА БАЊАЛУЧКЕ БЕРЗЕ

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1.1. Значење израза

Члан 1.

- (1) Израз **Берза** означава Бањалучку берзу хартија од вриједности а.д. Бања Лука.
- (2) Израз **Правила** односи се на Правила Берзе.
- (3) Израз **емитент** означава лице које емитује хартије од вриједности у циљу прикупљања средстава и које према власницима хартија од вриједности има обавезе назначене у хартији од вриједности.
- (4) Израз **Члан Берзе** означава берзанског посредника који је примљен у чланство на Берзи.
- (5) Израз **брокер** члана Берзе означава физичко лице које је овлашћено за обављање послова са хартијама од вриједности од стране члана Берзе и које испуњава услове које прописују Закон о тржишту хартија од вриједности и подзаконска акта.
- (6) Израз **БСТ** означава берзански систем трговања Берзе.
- (7) Израз **Комисија за котацију** означава Комисију за котацију хартија од вриједности Берзе.
- (8) Под изразом **Управни одбор** подразумијева се Управни одбор Берзе.
- (9) Израз **Комисија** означава Комисију за хартије од вриједности Републике Српске.
- (10) Израз **Регистар** означава Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука.
- (11) **ЗТХОВ** означава Закон о тржишту хартија од вриједности.
- (12) **Хартија од вриједности (ХОВ)** је преносива исправа у нематеријализованом облику – електронском запису, емитована у серији, на основу које власници остварују права према емитенту у складу са законом и одлуком о емисији.
- (13) Израз **организовано тржиште** означава тржиште хартија од вриједности које је уређено, доступно јавности, на коме се трговање одвија редовно према утврђеним правилима. Организована тржишта хартија од вриједности су службено берзанско и слободно тржиште.
- (14) Израз **службено берзанско тржиште** означава организовано тржиште на којем се тргује хартијама од вриједности које поред општих услова испуњавају и посебне услове дефинисане овим Правилима.
- (15) Израз **слободно тржиште** означава организовано тржиште хартија од вриједности на којем се тргује хартијама од вриједности које нису уврштене на службено берзанско тржиште.
- (16) **Друштво за управљање** означава друштво за управљање инвестиционим фондом.
- (17) Израз **Упутство** односи се на упутство за трговање Берзе.

1.2. Берза хартија од вриједности

Члан 2.

- (1) Берза је акционарско друштво које обавља дјелатност повезивања понуде и тражње у промету хартијама од вриједности, утврђивања и објављивања информација о понуди, тражњи, курсним листама и осталим подацима о хартијама од вриједности у складу са законом и другим прописима.
- (2) Правилима Берзе уређује се:
 - уврштење хартија од вриједности на организовано тржиште,
 - обавезе емитената чије су хартије од вриједности уврштене на организовано тржиште,
 - чланство на Берзи,
 - методе трговања,
 - надзор чланова Берзе.
- (3) Чланови Берзе и брокери су обавезни да поштују и спроводе све одредбе Правила и других општих аката Берзе након пријема у чланство, односно добијања дозволе за трговање на Берзи.
- (4) Емитенти хартија од вриједности које су уврштене на организовано тржиште су обавезни да поштују и спроводе све одредбе Правила и других општих аката Берзе.

2. УВРШТЕЊЕ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

2.1 Тржишта

Члан 3.

- (1) Хартије од вриједности уврштавају се на следећа организована тржишта:
 - службено берзанско тржиште,
 - слободно тржиште.
- (2) Службена берзанска тржишта су:
 - водеће тржиште акција - Листа А (*Prime Market*)
 - стандардно тржиште акција - Листа Б (*Standard Market*)
 - почетно тржиште акција - Листа Ц (*Entry Market*)
 - тржиште акција затворених инвестиционих фондова,
 - тржиште удјела отворених инвестиционих фондова,
 - тржиште обвезница,
 - тржиште осталих хартија од вриједности.
- (3) Слободно тржиште састоји се од тржишта:
 - акција,
 - акција затворених инвестиционих фондова,
 - удјела отворених инвестиционих фондова,
 - обвезница,
 - пакета акција,
 - осталих хартија од вриједности.

Члан 4.

- (1) За организовање јавних понуда хартија од вриједности креирају се посебни сегменти примарног тржишта:
 - јавна понуда акција,
 - јавна понуда обвезница.
- (2) Краткорочне хартије од вриједности уврштавају се на тржиште новца, у складу са посебним правилима тржишта новца.

2.2 Комисија за котацију

Члан 5.

- (1) Комисија за котацију је посебан орган Берзе за службено берзанско тржиште који одлучује о:
 - пријему, измјенама и искључењу хартија од вриједности,
 - мјерама када емитенти не објављују информације у складу са Правилима.
- (2) Комисија за котацију провјерава испуњеност услова за уврштење најмање два пута годишње, те доноси одлуку о пребацавању акција са једног на други сегмент службеног тр-

жишта, у случају да хартија од вриједности престане да испуњава посебне услове за уврштење.

- (3) Комисија за котацију одлучује о предметима из првог става овог члана на основу критеријума и услова који су одређени Правилима
- (4) О одлукама Комисије за котацију обавјештава се емитент, Комисија и јавност.

Члан 6.

- (1) Комисија за котацију има пет редовних и три замјеника члана које именује Управни одбор на двије године.
- (2) Чланови Комисије за котацију се бирају из реда запослених на Берзи, чланова Берзе и стручних лица.
- (3) Члан Комисије за котацију може бити лице које има високу стручну спрему економског или правног усмјерења.
- (4) Предсједника Комисије за котацију бирају чланови Комисије за котацију на првој сједници.
- (5) Кворум чине најмање три члана Комисије за котацију.

Члан 7.

- (1) Члан Комисије за котацију не смије учествовати у расправи и одлучивати, ако сматра да постоје разлози за изузеће који му онемогућавају непристрасно и стручно одлучивање о предмету у поступку.
- (2) О изузећу члана Комисије за котацију одлучује предсједник Комисије за котацију.
- (3) О изузећу предсједника Комисије за котацију одлучује Комисија за котацију.

Члан 8.

- (1) Комисија за котацију доноси одлуке већином од укупног броја чланова на сједници која није јавна.
- (2) Приговор на одлуку Комисије за котацију подноси се Управном одбору у року од осам дана по пријему одлуке. Приговор не спречава извршење одлуке.

Члан 9.

Пословником о раду Комисије за котацију детаљније се уређује припремање и сазивање сједница, поступак одлучивања, вођење записника са сједница и друга питања у вези са њеним радом.

2.3 Општи услови за уврштење на организовано тржиште

Члан 10.

Хартије од вриједности уврштавају се на организовано тржиште ако су:

- у цјелини уплаћене,
- неограничено преносиве,
- емитоване у нематеријализованом облику.

2.4 Посебни услови за уврштење на водеће тржиште акција – Листа А

Члан 11.

- (1) Посебни услови за уврштење акција на водеће тржиште (Листа А) су:
- три године пословања,
 - књиговодствена вриједност акција, односно тржишна капитализација ако су акције већ уврштене на организовано тржиште, износи најмање 40.000.000 КМ за редовне акције, односно 5.000.000 КМ за приоритетне акције,
 - удио акција у власништву јавности износи најмање 15% или 10.000.000 КМ,
 - најмање 300 акционара.
- (2) При утврђивању удјела акција у власништву јавности не рачунају се:
- акције у власништву управе емитента,
 - акције у власништву лица која имају више од 10% акција.
- (3) При утврђивању удјела акција у власништву јавности не искључују се акције у власништву инвестиционих фондова.
- (4) Акције емитента могу бити уврштене на Листу А ако нису испуњени неки од посебних услова, ако се не ради о битним одступањима или ако се очекује да ће се услови испунити у кратком времену након уврштења.

Члан 12.

Емитент који подноси захтјев за уврштење акција на Листу А мора испунити и сљедеће услове:

- да је усвојио свој писани кодекс понашања или прихватио стандарде корпоративног управљања које доноси Комисија,
- да има интернет страницу на којој су доступне информације о емитенту и на енглеском језику,
- извјештај о ревизији годишњих финансијских извјештаја састављен у складу са законом – са израженим позитивним мишљењем или мишљењем са резервом,
- да се акцијама емитента у посљедњих шест мјесеци трговало најмање 30% дана трговања уз дневни просјек од 5.000 КМ,
- да у посљедње три године није континуирано остваривао губитак према ревидираним финансијским извјештајима.

2.5 Посебни услови за уврштење на стандардно тржиште акција – Листа Б

Члан 13.

Посебни услови за уврштење на стандардно тржиште (Листа Б) су:

- двије године пословања,
- извјештај о ревизији годишњих финансијских извјештаја састављен у складу са законом – са израженим позитивним мишљењем или мишљењем са резервом,
- књиговодствена вриједност акција, односно тржишна капитализација ако су акције већ уврштене на организовано тржиште, износи најмање 10.000.000 КМ за редовне акције, односно 1.000.000 КМ за приоритетне акције,

- удио акција у власништву јавности износи најмање 10% или 1.000.000 КМ,
- најмање 200 акционара,
- да је емитент усвојио свој писани кодекс понашања или прихватио стандарде корпоративног управљања које доноси Комисија.

2.6 Посебни услови за уврштење на почетно тржиште акција – Листа Ц

Члан 14.

- (1) На почетно тржиште (Листа Ц) уврштавају се акције које не испуњавају услове или су престале да испуњавају услове за стандардно или водеће тржиште.
- (2) Посебни услови за уврштење на почетно тржиште су:
 - двије године пословања,
 - извјештај о ревизији годишњих финансијских извјештаја састављен у складу са законом – са израженим позитивним мишљењем или мишљењем са резервом,
 - књиговодствена вриједност акција, односно тржишна капитализација ако су акције већ уврштене на организовано тржиште, износи најмање 1.000.000 КМ,
 - удио акција у власништву јавности износи најмање 10% или 500.000 КМ,
 - најмање 50 акционара,
 - да је емитент усвојио свој писани кодекс понашања или прихватио стандарде корпоративног управљања које доноси Комисија.

2.7 Посебни услови за тржиште обвезница

Члан 15.

- (1) Обвезнице чији је емитент Босна и Херцеговина, Република Српска, Федерација БиХ, Брчко Дистрикт или су за њих дали гаранцију или сагласност за њихово емитовање, уврштавају се на службено берзанско тржиште.
- (2) Посебни услови за уврштење обвезница привредних друштава на службено берзанско тржиште су:
 - двије године пословања,
 - укупан капитал емитента према посљедњем ревидираном финансијском извјештају износи најмање 2.000.000 КМ,
 - укупна номинална вриједност емисије износи најмање 1.000.000 КМ,
 - извјештај о ревизији годишњих финансијских извјештаја састављен у складу са законом – са израженим позитивним мишљењем или мишљењем са резервом,

2.8 Поступак за уврштење на службено берзанско тржиште

Члан 16.

- (1) Поступак за уврштење хартија од вриједности на службено берзанско тржиште покреће се подношењем захтјева од стране емитента или лица којег емитент овласти. Уз захтјев се прилажу:
 - документ о регистрацији хартија од вриједности у Регистру,
 - проспект у електронском облику,
 - пречишћен текст статута емитента у електронском облику,
 - копија рјешења о упису емитента у судски регистар која је овјерена од стране емитента,
 - ревидирани финансијски извјештаји у електронском облику,
 - извјештај о проценту хартија од вриједности у власништву управе и надзорног органа емитента,
 - списак овлашћених лица за односе са Берзом,
 - доказ о уплати накнаде,
 - писани кодекс понашања или одлуку којом се прихватају стандарди корпоративног управљања Комисије у електронском облику.
- (2) Захтјев за уврштење мора се односити на цјелокупну класу емитованих хартија од вриједности.
- (3) Емитент подноси захтјев за уврштење акција на водеће или стандардно тржиште, односно почетно тржиште уколико не испуњава посебне услове за стандардно тржиште.
- (4) Уколико приликом емисије хартија од вриједности није потребна израда проспекта, емитент је уз захтјев обавезан да достави документацију која садржи:
 - опис права која су садржана у хартији од вриједности,
 - сумарне податке о власништву над тим хартијама од вриједности,
 - остале податке који би према процјени подносиоца захтјева могли бити важни за процјену тржишне вриједности тих хартија од вриједности.

Члан 17.

- (1) Захтјев за уврштење акција затворених инвестиционих фондова, односно удјела отворених инвестиционих фондова, доставља Друштво за управљање.
- (2) Уз захтјев се прилажу:
 - уговор о управљању фондом,
 - дозвола Комисије за оснивање и управљање инвестиционим фондом,
 - статут инвестиционог фонда,
 - проспект у складу са прописима,
 - статут Друштва за управљање,
 - списак власника Друштва за управљање са њиховим удјелима.

2.9 Проспект за уврштење хартија од вриједности

Члан 18.

- (1) Проспект за уврштење хартија од вриједности садржи податке о:
 - емитенту,
 - хартији од вриједности која је предмет уврштења,
 - хартијама од вриједности које се могу стећи по основу права из те хартије од вриједности, у случају да се емитују права, опције, варанти или замјенљиве хартије од вриједности,
 - пословању емитента,
 - одговорним лицима емитента и
 - изјаву одговорних лица емитента.
- (2) Проспект се објављује у складу са законом и прописима Комисије.
- (3) Проспект се доставља и на енглеском језику ако се односи на водеће тржиште акција (Листа А) и инвестиционе фондове.
- (4) За истинитост, тачност и потпуност података објављених у проспекту одговорни су емитент, овлашћена лица емитента и ревизор.

2.10 Поступак након пријема захтјева за уврштење

Члан 19.

- (1) Комисија за котацију одлучује о уврштењу хартије од вриједности на службено берзанско тржиште у року од 30 дана од дана подношења уредног захтјева.
- (2) Комисија за котацију доноси одлуку о одбијању захтјева за уврштење ако:
 - емитент не испуњава услове за уврштење на службено берзанско тржиште,
 - емитент није доставио захтијевану документацију,
 - постоје околности које упућују на угрожавање интереса инвеститора.
- (3) Када Комисија за котацију установи да су испуњени услови за уврштење хартија од вриједности на службено берзанско тржиште доноси одлуку о уврштењу.
- (4) Одлука о уврштењу или одбијању уврштења хартије од вриједности на службено берзанско тржиште доставља се емитенту у року од осам дана од дана доношења.
- (5) На одлуке Комисије за котацију емитент може уложити приговор Управном одбору у року од осам дана од дана достављања одлуке емитенту.
- (6) Приговор не спречава извршење одлука Комисије за котацију.
- (7) Датум почетка трговања утврђује директор Берзе и мора бити у року од 15 дана од објављивања одлуке о уврштењу хартије од вриједности.
- (8) Одлука о уврштењу хартија од вриједности на службено берзанско тржиште и датум почетка трговања објављују се на интернет страницама Берзе заједно са проспектом емитента.

2.11 Уговор са емитентом

Члан 20.

- (1) Берза доставља емитенту на потпис уговор којим се регулишу права и обавезе емитента по основу уврштења хартија од вриједности на службено берзанско тржиште.
- (2) Комисија за котацију може поништити одлуку о уврштењу хартија од вриједности на службено берзанско тржиште уколико емитент не потпише уговор у року од 15 дана од уручења одлуке или не уплати накнаду за уврштење.
- (3) Одлука о поништењу одлуке о уврштењу доставља се и објављује на исти начин као одлука о уврштењу.
- (4) Уговор се не закључује ако је емитент БиХ, Република Српска, Федерација БиХ и Брчко ди-стрикт.

2.12 Поступак у случају измјене капитала емитента

Члан 21.

- (1) Емитент је обавезан да поднесе захтјев за измјену броја акција које су уврштене на службено берзанско тржиште у року од три дана од завршетка регистрације:
 - нове емисије акција,
 - емисије по основу припајања привредног друштва,
 - емисије по основу раније одобреног условног повећања основног капитала,
 - смањења капитала,
 - одвајања привредних друштава,
 - конверзије хартија од вриједности.
- (2) Уз захтјев се прилаже рјешење о упису нове емисије у Регистар и проспекат за уврштење на берзу, ако га је потребно израдити у складу са прописима.
- (3) Комисија за котацију одлучује на основу уредног и потпуног захтјева и о томе обавјештава чланове Берзе, Комисију и јавност.
- (4) На поступак одлучивања сходно се примјењују одредбе о уврштењу хартија од вриједности на службено берзанско тржиште.

2.13 Обавезе емитената на службеном берзанском тржишту

Члан 22.

- (1) Емитент је обавезан да објављује финансијске, пословне и друге извјештаје.
- (2) Обавеза објављивања односи се на све значајне информације о догађајима који имају или могу имати за посљедицу промјене у имовини, обавезама, финансијском положају, правном положају и пословању емитента, односно могу утицати на цијену хартија од вриједности.
- (3) Објављивање се врши путем:
 - периодичних објава којим емитент објављује значајне информације у одређеним временским размацима,

- повремених објава које емитент објављује одмах по настанку догађаја или сазнању о њиховом постојању.
- (4) Приликом објављивања значајних информација емитент је обавезан водити рачуна да одређена лица или дио јавности не буде у повлашћеном положају.

2.14 Начин објављивања информација

Члан 23.

- (1) Емитент је обавезан да доставља информације Берзи у електронском облику.
- (2) Берза објављује информације на својим интернет страницама прије или после трговања.
- (3) Емитент се консултује са Берзом када није сигуран да ли је неку информацију потребно објавити.
- (4) Емитент је обавезан овласти једног запосленог и његовог замјеника, или члана Берзе, који ће достављати информације Берзи.
- (5) Берза може сачинити саопштење за јавност ако од емитента нису добијене информације у складу са Правилима.
- (6) Берза може објавити наредни радни дан информације које емитент достави у посљедњих пола сата радног времена Берзе.

2.15 Периодичне објаве

Члан 24.

Емитент је обавезан да редовно објављује:

- годишњи, полугодишњи и квартални финансијски извјештај,
- годишњи извјештај о пословању,
- годишњи консолидовани финансијски извјештај,
- ревизорски извјештај.

2.16 Годишњи финансијски извјештај

Члан 25.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи годишње финансијске извјештаје у електронском облику сљедећег радног дана од дана усвајања од стране надлежног органа, односно најкасније у року од 60 дана по истеку пословне године.
- (2) Уколико није у могућности да достави неревидиране финансијске извјештаје у року из претходног става, емитент је обавезан да обавијести Берзу о разлозима за недостављање извјештаја.
- (3) Консолидоване финансијске извјештаје емитент је дужан да достави сљедећег радног дана од дана усвајања од стране надлежног органа.
- (4) Финансијски извјештај садржи биланс стања, биланс успеха, биланс новчаних токова, извјештај о промјенама на капиталу и напомене.

2.17 Полугодишњи финансијски извјештај

Члан 26.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи полугодишњи финансијски извјештај најкасније следећег радног дана од дана усвајања од стране надлежног органа емитента, односно најкасније до краја јула текуће године.
- (2) Полугодишње консолидоване финансијске извјештаје емитент је обавезан да достави Берзи у случајевима када закон захтијева консолидацију полугодишњих финансијских извјештаја, најкасније следећег радног дана од дана усвајања од стране надлежног органа.

2.18 Квартални финансијски извјештаји

Члан 27.

Емитент је обавезан да достави Берзи кварталне финансијске извјештаје за први и трећи квартал најкасније 30 дана по завршетку периода за који се извјештава.

2.19 Годишњи извјештај о пословању

Члан 28.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи годишњи извјештај о пословању у складу са Законом о привредним друштвима, Законом о тржишту хартија од вриједности и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске.
- (2) Емитент је обавезан да достави приједлог годишњег извјештаја исти дан када објављује позив за скупштину акционара на којој ће се усвајати.
- (3) Емитент је обавезан да достави усвојене измјене годишњег извјештаја најкасније наредног дана од дана одржавања скупштине акционара.

2.20 Ревизорски извјештај

Члан 29.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи ревидирани годишњи финансијски извјештај са мишљењем ревизора најкасније пет дана од дана пријема ревизорског извјештаја.
- (2) Ревизорски извјештај о консолидованим финансијским извјештајима садржи и листу акционарских друштава која су укључена у консолидацију.

2.21 Повремене објаве

Члан 30.

Емитент је обавезан да достави информације у вези са:

- промјенама у финансијском и правном положају,

- промјенама капитала емитента,
- сазивањем скупштине акционара,
- одржаним скупштинама акционара,
- одлукама управног и надзорног органа,
- статусним промјенама емитента,
- стицањем значајних удјела у другим лицима,
- стицањем хартија од вриједности од стране управе емитента,
- конференцијама за штампу,
- другим догађајима за које процијени да могу утицати на цијену хартија од вриједности или на захтјев Берзе.

2.22 Информације о промјенама у финансијском и правном положају

Члан 31.

Емитент је обавезан да одмах достави Берзи информације и сазнања о пословним и другим догађајима, као и о измијењеним условима пословања који могу утицати на његов правни и финансијски положај, као што су:

- прекид у пословању,
- измјене основне дјелатности,
- планиране измјене финансијске политике,
- важнији правни поступци пред државним органима, арбитражама и слично,
- важне измјене у положају емитента на тржишту,
- стечени или изгубљени патенти, лиценце и робне марке,
- нови производи, услуге или клијенти који битно утичу на пословање и пословни резултат емитента,
- промјенама у управи емитента,
- склапање значајних уговора,
- инвестиције чија вриједност прелази 10% тржишне капитализације емитента,
- битнија одступања од пројекција из годишњег извјештаја о пословању.

2.23 Информације у вези са промјенама капитала емитента

Члан 32.

Емитент је обавезан да одмах обавијести Берзу о свим значајним догађајима и сазнањима која могу утицати на структуру капитала емитента и вредновање емитованих хартија од вриједности, као што су:

- планирано повећање или смањење капитала емитента или повезаних друштава,
- измјена права из хартија од вриједности које су уврштене на Берзу и хартија од вриједности у које се уврштене хартије од вриједности могу замијенити,
- куповина или продаја сопствених акција,
- немогућности испуњавања обавеза на основу емитованих дужничких хартија од вриједности,
- емисија нових хартија од вриједности,
- емисија права која дају предности приликом уписа нових хартија од вриједности,

- условно повећање капитала,
- велике промјене у изворима финансирања.

2.24 Информације о сазивању скупштине акционара

Члан 33.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи сазив скупштине акционара, дневни ред и приједлоге одлука у законом предвиђеном року.
- (2) Приједлог одлуке о исплати дивиденде обавезно садржи износ дивиденде по акцији, начин исплате, датум пресјека права на дивиденду и датум исплате дивиденде.
- (3) Емитент обавјештава Берзу ако се скупштина акционара не одржи или се њено одржавање одгоди.

2.25 Информације о одржаним скупштинама акционара

Члан 34.

- (1) Емитент је обавезан да достави Берзи одлуке скупштине акционара најкасније наредног дана од дана одржавања скупштине акционара.
- (2) Емитент може сачинити и саопштење за јавност које садржи све битне елементе из усвојених одлука.
- (3) Одлуке које се тичу промјена у капиталу обавезно садрже податке о датуму стицања права из одлуке, као и финансијске ефекте те одлуке на књиговодствену вриједност капитала по акцији.
- (4) Одлуке које се односе на исплату дивиденде обавезно садрже износ дивиденде по акцији, начин исплате, датум пресјека права на дивиденду и датум исплате дивиденде.

2.26 Одлуке Управног и Надзорног органа

Члан 35.

- (1) Емитент обавјештава Берзу о одржавању сједница управног и надзорног органа када се доносе одлуке о усвајању финансијских извјештаја, промјенама у капиталу емитента и исплати дивиденди.
- (2) Обавјештење из става 1. овог члана емитент је обавезан да достави Берзи један радни дан прије одржавања сједнице органа емитента.
- (3) Усвојене одлуке достављају се Берзи најкасније наредног дана од дана засиједања.

2.27 Статусне промјене емитента

Члан 36.

Емитент је обавезан да обавијести Берзу о одлукама и сазнањима у вези са статусним промјенама, као и о околностима и догађајима који могу довести до статусних промјена.

2.28 Стицање значајних удјела у другим лицима

Члан 37.

Емитент је обавезан да обавијести Берзу о одлукама у вези са стицањем преко 10% власништва у другом правном лицу.

2.29 Стицање хартија од вриједности од стране управе емитента

Члан 38.

- (1) Емитент је обавезан да пријави Берзи свако стицање или продају хартија од вриједности емитента од стране чланова управе, надзорног органа, запослених који имају приступ повлашћеним информацијама, као и са њима повезаних лица, најкасније у року од три дана.
- (2) Емитент је обавезан свим лицима која располажу повлашћеним информацијама које се односе на пословање емитента да објасни значај тих информација и упозорити их на дужности у вези са чувањем и употребом повлашћених информација.
- (3) Емитент може донијети правилник којим се лица која имају приступ повлашћеним информацијама ограничавају у стицању и продаји хартија од вриједности емитента у одређеном року прије објаве годишњих, полугодишњих и кварталних финансијских извјештаја.

2.30 Конференција за медије

Члан 39.

- (1) Емитент је обавезан да обавијести Берзу о одржавању конференције за медије на којој ће се говорити о извјештајима о пословању и о плановима пословања или другим информацијама које могу имати утицаја на кретање цијена акција, најкасније један радни дан прије одржавања конференције.
- (2) Берза може привремено зауставити трговање уколико се конференција за медије одржава у вријеме трговања, ради обезбјеђења равноправног приступа информацијама које могу утицати на цијену хартија од вриједности.

2.31 Посебне обавезе емитената на водећем тржишту акција

Члан 40.

- (1) Емитент чије су акције уврштене на водеће тржиште (листа А) доставља Берзи:
 - информације на енглеском језику у прописаним роковима или скраћено саопштење које укључује битне елементе,
 - дивидендну политику,
 - корпоративни календар који садржи најмање датум објаве финансијских извјештаја и датум одржавања скупштине акционара.
- (2) Све информације које достави Берзи, емитент објављује и на својим интернет страницама.

2.32 Посебне обавезе за инвестиционе фондове

Члан 41.

- (1) Обавезе објављивања за инвестициони фонд извршава Друштво за управљање.
- (2) Друштво за управљање доставља Берзи:
 - информације које је обавезно објавити у складу са законом,
 - годишње и полугодишње финансијске извјештаје фонда и Друштва за управљање у складу са дијелом ових Правила који се односи на обавезе емитената чије су хартије од вриједности уврштене на службено берзанско тржиште,
 - информације у вези са промјеном инвестиционе политике или промјеном чињеница које су биле садржане у проспекту.
- (3) Друштво за управљање је обавезно да достави Берзи:
 - мјесечне извјештаје о нето средствима, структури улагања фонда и нереализованим добицима и губицима најкасније у року од 15 дана од завршетка периода за који извјештава,
 - извјештаје о улагањима у хартије од вриједности једног емитента у износу већем од 5% нето вриједности фонда, најкасније сљедећег дана од дана закључења трансакције.
- (4) Друштво за управљање отвореним инвестиционим фондовима дневно доставља Берзи извјештај о вриједности инвестиционе јединице отвореног фонда, најкасније до 11 часова за претходни дан трговања.
- (5) Друштво за управљање може овласти депозитара фонда да доставља Берзи извјештаје из ставова 3. и 4. овог члана.

2.33 Посебне обавезе за емитенте обвезница

Члан 42.

- (1) Емитент обвезница редовно извјештава о исплатама главнице и камате у складу са планом отплате.

- (2) Уколико емитент касни са исплатама главнице и камате дужан је да обавијести Берзу о разлозима кашњења и начину на који планира испунити доспјеле обавезе.
- (3) Уколико је емитент општина или град обавезан је да достави Берзи усвојен буџет у року од седам дана од дана усвајања. Ако буџет општине или града није усвојен у року који је у складу са законима који регулишу ту област, емитент је обавезан да објави разлоге неусвајања буџета.

2.34 Мјере у случају да емитент не испуњава обавезе

Члан 43.

- (1) Директор Берзе може привремено зауставити трговање ако емитент не испуњава обавезе достављања информација у складу са законом, прописима Комисије и Правилима Берзе.
- (2) Мјера привременог заустављања трговања траје док се не испуне обавезе или отклоне узроци због којих је изречена, а најдуже шест мјесеци.
- (3) Обавјештење о привременом заустављању трговања објављује се на интернет страницама Берзе.

Члан 44.

- (1) У случају да емитент не испуњава обавезе у складу са одредбама ових Правила, Комисија за котацију може изрећи емитенту сљедеће мјере:
 - опомену,
 - опомену уз обавјештавање чланова Берзе,
 - јавну опомену,
 - привремено искључење хартија од вриједности са службеног берзанског тржишта.
- (2) Берза доставља емитенту рјешење о изреченој мјери најкасније сљедећег дана од дана доношења.
- (3) Берза о изреченој мјери из првог става овог члана одмах обавјештава Комисију.

Члан 45.

- (1) На изречену мјеру могуће је уложити приговор Управном одбору Берзе у року од три дана од дана достављања рјешења.
- (2) Приговор против изречених мјера опомене уз обавјештавање чланова Берзе и јавне опомене спречава извршење.
- (3) Управни одбор је дужан ријешити приговор у року од осам дана од дана достављања приговора.

Члан 46.

Изречене мјере проводе се на сљедећи начин:

- опомена - уручењем рјешења,
- опомена уз обавјештавање чланова Берзе - достављањем обавјештења електронском поштом,
- јавна опомена - објављивањем исте на интернет страницама Берзе,
- привремено искључење са службеног берзанског тржишта - достављањем одлуке којом Комисија за котацију привремено искључује хартију од вриједности са служ-

беног берзанског тржишта, уз обавјештавање чланова Берзе и објављивањем на интернет страницама Берзе.

2.35 Искључење хартија од вриједности

Члан 47.

- (1) Комисија за котацију искључује хартију од вриједности са службеног берзанског тржишта ако:
 - емитент престане да испуњава услове за службено берзанско тржиште,
 - се испостави да је хартија од вриједности била примљена на службено берзанско тржиште на основу неистинитих или погрешних података,
 - је над емитентом отворен поступак стечаја или ликвидације,
 - емитент повуче своје хартије од вриједности или им истекне рок доспијећа,
 - емитент поднесе захтјев за искључење,
 - се установи да постоје други разлози који угрожавају сигурност инвеститора.
- (2) Комисија за котацију доноси одлуку о искључењу хартије од вриједности са службеног берзанског тржишта на захтјев емитента, ако скупштина акционара донесе одлуку о повлачењу акција са службеног берзанског тржишта. Уз захтјев за искључење прилаже се овјерена копија одлуке о повлачењу.
- (3) Комисија за котацију може искључити поједину хартију од вриједности са службеног берзанског тржишта:
 - ако се хартијом од вриједности не тргује више од шест мјесеци,
 - уколико емитент не испуњава обавезе објављивања информације прописане овим Правилима.
- (4) Берза обавјештава Комисију о искључењу хартије од вриједности са службеног берзанског тржишта.
- (5) Хартија од вриједности се након искључења уврштава на слободно тржиште, осим у случајевима повлачења са организованог тржишта хартија од вриједности.
- (6) Ако је емитент одговоран за искључење хартије од вриједности са службеног берзанског тржишта нови захтјев за уврштење хартије од вриједности на службено берзанско тржиште може се поднијети након шест мјесеци.

2.36 Искључење због претварања у затворено акционарско друштво

Члан 48.

- (1) Ако скупштина акционара емитента, чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште, доноси одлуку о претварању у затворено акционарско друштво, емитент је обавезан одмах по сазивању скупштине акционара доставити Берзи приједлог одлуке.
- (2) Емитент доставља одлуку о претварању у затворено акционарско друштво, записник са одржане скупштине акционара, информацију с којом већином је одлука донесена и одобрење Комисије.
- (3) Хартије од вриједности се искључују са организованог тржишта након што одлука ступи на снагу у складу са ЗТХОВ.

2.37 Хартије од вриједности иностраног емитента

Члан 49.

- (1) Хартије од вриједности иностраног емитента уврштавају се на службено берзанско тржиште на захтјев емитента.
- (2) Уз захтјев се прилаже проспекте законски и подзаконски акти који регулишу оснивање привредних друштава и тржиште хартија од вриједности у држави у којој емитент има сједиште.

2.38 Хартије од вриједности на слободном тржишту

Члан 50.

- (1) Поступак за пријем хартија од вриједности на слободно тржиште покреће се подношењем захтјева од стране емитента или лица које емитент овласти, на прописаном обрасцу.
- (2) Уз захтјев се прилаже:
 - оснивачки акт,
 - рјешење Регистра о регистрацији хартија од вриједности које су предмет захтјева,
 - пречишћен текст статута емитента у електронском облику,
 - рјешење о упису емитента у судски регистар,
 - финансијски извјештај за посљедњу пословну годину,
 - ревизорски извјештај у електронском облику, уколико је финансијски извјештај ревидиран од стране овлашћеног ревизора,
 - извјештај о проценту хартија од вриједности у власништву управе емитента,
 - списак овлашћених лица за односе са Берзом,
 - доказ о уплати накнаде.
- (3) Захтјев за уврштење се мора односити на цјелокупну класу емитованих хартија од вриједности.
- (4) Прилози уз захтјев подносе се у оригиналу или копији овјереној од стране одговорног лица подносиоца.
- (5) Уз захтјев за уврштење хартије од вриједности привредног друштва које је настало подјелом (спајањем) доставља се диобни (фузиони) биланс стања.
- (6) Када установи да су испуњени услови за уврштење хартија од вриједности на слободно тржиште, директор доноси одлуку о уврштењу, те доставља емитенту на потпис уговор којим се регулишу права и обавезе емитента.

2.39 Обавезе емитента на слободном тржишту

Члан 51.

- (1) Емитент чије су хартије од вриједности уврштене на слободно тржиште дужни су да објављују:
 - годишње финансијске извјештаје,
 - полугодишње финансијске извјештаје, ако су обавезни да их израђују у складу са законом,
 - консолидоване финансијске извјештаје,
 - ревизорске извјештаје у складу са законом и прописима Комисије,
 - извјештај о значајним догађајима и радњама који утичу на пословање емитента.
- (2) Берза не надзире испуњавање обавеза из претходног става, нити утврђује санкције за неиспуњавање истих.
- (3) Берза прати и региструје промјене у вези са хартијама од вриједности које су резултат корпоративних радњи, на основу извјештаја Комисије и Регистра.

2.40 Искључење хартије од вриједности са слободног тржишта

Члан 52.

- (1) Хартија од вриједности искључује се са слободног тржишта:
 - ако се испостави да је хартија од вриједности била примљена на основу неистинитих или погрешних података,
 - у случају ликвидације или престанка постојања емитента по окончању стечајног поступка,
 - у случају промјене организационог облика емитента,
 - ако емитент повуче своје хартије од вриједности или им истекне рок доспијећа.
- (2) Одлуку о искључењу хартија од вриједности са слободног тржишта доноси Директор Берзе и објављује се на интернет страницама Берзе.
- (3) Одлуку из претходног става Берза доставља емитенту и Комисији следећег радног дана од дана доношења.
- (4) Емитент може уложити жалбу Комисији на одлуку о искључењу у року од осам дана од дана достављања одлуке. Жалба не спречава извршење одлуке.

3. ЧЛАНОВИ БЕРЗЕ

3.1 Пријем у чланство

Члан 53.

- (1) Берзански посредник покреће поступак за пријем у чланство на Берзи подношењем захтјева уз који се прилажу:
 - акт о оснивању,
 - извод из судског регистра,
 - статут,
 - правила пословања,
 - дозвола Комисије,
 - имена овлашћених брокера и осталих лица са посебним овлашћењима,
 - финансијски извјештај за посљедњу пословну годину, ако берзански посредник послује дуже од једне године,
 - рјешење о пријему у чланство Регистра.
- (2) Берза одбацује захтјев за пријем у чланство ако берзански посредник не достави тражену документацију у додатно одређеном року.
- (3) Против одлуке Берзе подносилац захтјева може поднијети жалбу Комисији у року од 15 дана од дана пријема одлуке.
- (4) Управни одбор доноси одлуку о пријему берзанског посредника у чланство ако су испуњени услови у складу са законом и Правилима.
- (5) Одлука из претходног става ступа на снагу након закључења уговора којим се регулишу међусобна права и обавезе које произлазе из чланства на Берзи.
- (6) Берза обавјештава Комисију и јавност о пријему нових чланова.

Члан 54.

Министарство финансија Републике Српске, Министарство финансија и Трезора Босне и Херцеговине, Централна банка Босне и Херцеговине и Регистар могу стећи статус члана Берзе у вези са обављањем послова који су утврђени законом.

3.2 Права члана Берзе

Члан 55.

Члан Берзе има право да:

- тргује хартијама од вриједности које су уврштене у БСТ,
- користи берзански простор и опрему у случају да се не може повезати са БСТ из својих просторија,
- добија информације у вези са понудом и тражњом за хартије од вриједности које су уврштене у БСТ,
- учествује у свим видовима обуке коју организује Берза.

3.3 Обавезе члана Берзе

Члан 56.

Члан Берзе обавезан је да:

- поштује и спроводи Правила и упутства Берзе,
- брине за углед Берзе при јавном наступању,
- води детаљну евиденцију о налозима и закљученим берзанским пословима,
- редовно доставља Берзи полугодишње и годишње финансијске извјештаје у законском прописаним роковима,
- обавијести Берзу о наступу платне неспособности, почетку стечајног или ликвидационог поступка, као и о свим другим догађајима који утичу, односно који могу утицати на његову финансијску позицију,
- одмах обавијести Берзу о промјени околности које су повезане са испуњавањем услова за обављање дјелатности берзанског посредника,
- ажурно обавјештава Берзу о свим измјенама података који се уписују у судски регистар,
- онемогући неовлашћеним лицима приступ и употребу БСТ,
- не злоупотребљава информације које нису јавно објављене,
- плаћа чланарину и друге накнаде у складу са цјеновником Берзе.

3.4 Престанак чланства

Члан 57.

- (1) Чланство на Берзи престаје:
 - на захтјев члана Берзе,
 - ако је над чланом Берзе покренут поступак стечаја или ликвидације,
 - ако му се изрекне мјера трајног искључења из пословања на Берзи.
- (2) У случају престанка чланства престаје да важи и овлашћење за закључивање берзанских послова брокерима члана Берзе.
- (3) О престанку чланства одмах се обавјештавају Комисија и јавност.

3.5 Трајно искључење члана Берзе

Члан 58.

- (1) Управни одбор трајно искључује члана Берзе ако му Комисија трајно одузме дозволу.
- (2) Управни одбор може трајно искључити члана Берзе ако:
 - је примљен на основу нетачних података,
 - више не испуњава прописане услове за чланство,
 - теже повриједи закон или Правила,
 - својим поступцима нарушава углед Берзе.
- (3) У случају изрицања мјере трајног искључења нови захтјев за чланство на Берзи може се поднијети по истеку једне године.

- (4) Против изречене мјере трајног искључења члан Берзе може уложити приговор Комисији у року од осам дана од дана пријема одлуке.

3.6 Привремено искључење члана Берзе

Члан 59.

- (1) Берза привремено искључује члана Берзе ако Комисија привремено забрани обављање појединих или свих послова са хартијама од вриједности.
- (2) Берза може привремено искључити члана Берзе ако:
- не обавијести Берзу о догађајима, односно околностима које су одређене општим актима Берзе,
 - се не придржава одредби Статута и других аката Берзе,
 - не омогући увид у документацију у вези са берзанским пословима,
 - не усклади своје акте у утврђеном року,
 - не плаћа доспјеле финансијске обавезе према Берзи.
- (3) Мјера привременог искључења траје до отклањања узрока, али не дуже од шест мјесеци.
- (4) За вријеме трајања мјере привременог искључења задржава се извршавање налога члана Берзе у БСТ.
- (5) Одлуку о привременом искључењу доноси Директор Берзе.
- (6) О привременом искључењу члана Берзе одмах се обавјештавају Комисија и јавност.

Члан 60.

Против изречене мјере привременог искључења члан Берзе може уложити приговор Комисији у року од осам дана од дана пријема одлуке.

3.7 Подржаваоци ликвидности

Члан 61.

- (1) Члан Берзе може обављати послове подржаваоца ликвидности за једну или више хартија од вриједности за свој рачун или рачун професионалног инвеститора.
- (2) Статус подржаваоца ликвидности стиче се потписивањем посебног уговора са Берзом којим се детаљно регулишу обавезе подржавања ликвидности тржишта за одређену хартију од вриједности.
- (3) Обавеза подржаваоца ликвидности дефинише се у односу на:
- врсту хартија од вриједности,
 - максималну разлику између цијена у куповном и продајном налогу,
 - минималну вриједност обавезне понуде и тражње,
 - минимално вријеме држања налога на тржишту.
- (4) Берза одобрава посебне погодности за подржаваоце ликвидности који испуњавају дефинисане критеријуме успешности у виду умањених накнада за трговање.
- (5) Подржавалац ликвидности може закључити и посебан уговор са емитентом хартије од вриједности којим се детаљније регулишу његова права и обавезе.
- (6) Посао подржавања ликвидности се реализује кроз обавезно држање лимитираних налога за куповину, односно продају одређене количине хартије од вриједности.

- (7) Берза објављује списак подржавалаца ликвидности на својој интернет страници.
- (8) Подржавалац ликвидности може прекинути свој статус за одређену хартију од вриједности на основу писаног захтјева. Пет дана након што Берза прими захтјев, подржаваоцу ликвидности престају обавезе у вези са подршком ликвидности.
- (9) Члан Берзе може поново поднијети захтјев за добијање статуса подржаваоца ликвидности у року од 30 дана, од дана престанка статуса.
- (10) Берза може члану Берзе који не испуњава обавезе укинути статус подржаваоца ликвидности или ограничити његова права и обавезе у случају великих тржишних неравнотежа и других ванредних околности.
- (11) Берза доноси упутство за подржаваоце ликвидности којим се детаљније уређују поступак и критеријуми за стицање статуса подржаваоца ликвидности.

3.8 Посебни системи чланства

Члан 62.

Чланство у систему трговања краткорочним хартијама од вриједности и другим инструментима тржишта новца регулише се посебним правилима.

3.9 Брокери

Члан 63.

- (1) Берза издаје брокеру дозволу за трговање на основу захтјева који подноси члан Берзе.
- (2) Уз захтјев се прилажу:
 - овлашћење брокеру да у име и за рачун члана Берзе тргује на Берзи,
 - потврда да је брокер запослен код члана Берзе на неодређено вријеме,
 - неопозива изјава члана Берзе којом прихвата као сопствене све обавезе које брокер створи трговањем на Берзи,
 - дозвола за рад брокера коју издаје Комисија,
 - изјава брокера да је упознат са Правилима и да ће се придржавати одредби Правила и других аката Берзе.
- (3) Брокер добија службену легитимацију са фотографијом и личним идентификационим бројем, коју је дужан носити на видном мјесту.
- (4) Брокер може бити овлашћен за заступање само једног члана Берзе.
- (5) О издавању дозволе обавјештавају се Комисија и јавност.

3.10 Права брокера

Члан 64.

Брокер има право да:

- користи станицу за трговање и закључује послове за члана Берзе преко БСТ,
- учествује у свим видовима обуке и оспособљавања које организује Берза,
- даје приједлоге, иницијативе и примједбе у вези са пословањем на Берзи.

3.11 Обавезе брокера

Члан 65.

Обавезе брокера су да:

- поступа у складу са законом, Правилима и упутствима Берзе,
- савјесно обавља послове у интересу клијената, тако да избјегава свако поступање које би могло изазвати сумњу у непристрасност,
- чува у тајности податке из налога, разговора или одлука о послу, осим ако налогодавац, односно клијент, изричито наложи другачије или ако природа посла захтијева другачије поступање,
- чува углед Берзе,
- онемогућава трећим лицима приступ и употребу БСТ преко својих личних идентификационих бројева,
- упозорава органе Берзе о установљеним неправилностима у вези са функционисањем БСТ.

3.12 Престанак права брокера на трговање на Берзи

Члан 66.

Право на трговање на Берзи брокеру престаје:

- ако члан Берзе откаже овлашћење за заступање,
- ако му је изречена мјера трајног искључења.

3.13 Искључење брокера из трговања на Берзи

Члан 67.

- (1) Берза трајно искључује брокера из трговања на Берзи ако:
 - Комисија трајно одузме дозволу за рад,
 - брокер буде правоснажно осуђен за кривично дјело против привреде и платног промета, против службене дужности или за кривично дјело прописано ЗТХОВ,
 - ако брокер теже прекрши Правила или на други начин нарушава углед Берзе.
- (2) У случају изрицања мјере трајног искључења брокер више не може поднијети захтјев за пословање на Берзи.
- (3) Берза може привремено искључити брокера из трговања на Берзи ако:
 - Комисија привремено одузме дозволу за рад,
 - брокер крши Правила.
- (4) О искључењу брокера обавјештава се Комисија.

Члан 68.

- (1) Против изречене мјере искључења брокер може уложити жалбу Комисији у року од осам дана од пријема рјешења.
- (2) Жалба не спречава извршење мјере.

3.14 Берзански суд

Члан 69.

- (1) Берзански суд је посебан орган Берзе за рјешавање спорова између чланова Берзе.
- (2) Берзански суд има предсједника и пет чланова које именује и разрјешава Скупштина Берзе на период од двије године.
- (3) Избор се врши из реда чланова Берзе, запослених на Берзи, правних стручњака и других лица квалификованих за берзанско пословање.
- (4) Чланови Управног и Надзорног одбора, као ни директор Берзе, не могу бити чланови Берзанског суда.

Члан 70.

- (1) Стране које су у спору бирају по једног члана арбитражног вијећа са листе чланова Берзанског суда, а заједнички бирају предсједника арбитражног вијећа.
- (2) Ако се стране у спору не могу договорити о именовану предсједника арбитражног вијећа, онда га именује предсједник Берзанског суда.
- (3) Одлука арбитражног вијећа о рјешењу спора доноси се већином гласова чланова арбитражног вијећа. Одлука је коначна и против ње се може водити спор за поништење код надлежног суда у случајевима утврђеним Законом о парничном поступку.

Члан 71.

Управни одбор доноси правилник којим се детаљније уређује рад Берзанског суда.

4. ТРГОВАЊЕ ХАРТИЈАМА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

4.1 Берзански систем трговања

Члан 72.

Берзански систем трговања (БСТ) је компјутерски информациони систем који омогућава:

- унос, измјену, повлачење, задржавање и активирање налога за трговање,
- закључење берзанских послова,
- надзор унесених налога и закључених берзанских послова,
- исправку берзанских послова,
- приступ информацијама о уврштеним хартијама од вриједности.

4.2 Распоред трговања

Члан 73.

- (1) Берзанско трговање организује се сваког радног дана према утврђеном годишњем распореду који се објављује на интернет страницама Берзе.
- (2) За вријеме празника, других нерадних дана и у случају посебних околности не организује се берзанско трговање.
- (3) Дневни распоред за поједине методе трговања утврђује се најмање седам дана прије почетка примјене.

4.3 Учесници у берзанским пословима

Члан 74.

- (1) Берзанске послове могу закључивати само чланови Берзе преко БСТ.
- (2) Члан Берзе може имати сљедеће статусе у БСТ:
 - **активан** – када члан Берзе може закључивати послове и управљати налозима који су унесени у БСТ,
 - **неактиван** – када члан Берзе не може закључивати послове и управљати налозима који су унесени у БСТ.
- (3) Налози за трговање члана Берзе чији је статус “неактиван” добијају статус “задржан”.

Члан 75.

- (1) Члан Берзе мора имати најмање једну радну станицу преко које приступа БСТ.
- (2) Члан Берзе добија системске идентификационе елементе који му омогућавају приступ БСТ, извршавање операција у БСТ и приступ подацима за које има овлашћење.
- (3) Системски идентификациони елементи могу се користити само у информационам системима чланова Берзе који су регистровани код Берзе.
- (4) Члан Берзе је одговоран Берзи за сваку злоупотребу системских идентификационих елемената.

Члан 76.

- (1) Брокери члана Берзе одговарају за истинитост и тачност података које уносе у БСТ.
- (2) Брокер има лични идентификациони број који му омогућава приступ БСТ, извођење операција у систему и приступ подацима за које је овлашћен.
- (3) Брокери члана Берзе могу добити различита овлашћења у погледу приступа налозима члана Берзе.
- (4) Употреба личне идентификационе шифре дозвољена је само овлашћеном брокеру коме је тај број додијељен.
- (5) За злоупотребе личне идентификационе шифре одговоран је овлашћени брокер под чијом личном шифром дође до злоупотребе, односно члан Берзе ако је одговоран за злоупотребу.

4.4 Берзански послови

Члан 77.

- (1) Берзански послови су куповина и продаја хартија од вриједности преко БСТ.
- (2) Изван БСТ могу се закључивати само послови са блоковима хартија од вриједности у складу са прописима Комисије.
- (3) Берзански послови могу бити промптни и термински.
- (4) Промптни берзански послови су они код којих се обавезе из закључених берзанских послова испуњавају најдуже у року од три радна дана након закључења посла, у складу са правилима Регистра.
- (5) Термински берзански послови се регулишу посебним актима Берзе.

Члан 78.

- (1) Вријеме закључења берзанског посла је онај тренутак када БСТ повеже куповне и продајне налоге у складу са Правилима.
- (2) Као вријеме закључења уважава се вријеме у БСТ.
- (3) Берзански посао је закључен у мјесту сједишта Берзе.

4.5 Предмет трговине

Члан 79.

- (1) Предмет берзанске трговине су уврштене хартије од вриједности, укључујући и недоспјеле пратеће купоне, права и обавезе.
- (2) Берза објављује датум од кога се почиње трговати без права на купон (*ex-coupon date*), односно дивиденду (*ex-dividend date*), на основу датума пресека права који утврди емитент и прописа који регулишу обрачун и поравнање.
- (3) Најмања количина (лот) за коју се може унијети понуда у БСТ је једна хартија од вриједности, осим у случајевима када се одлуком о уврштењу другачије утврди.

Члан 80.

Хартија од вриједности у БСТ може се налазити у једном од сљедећих стања:

- **тргована** - њоме се тргује преко БСТ у складу са Правилима,

- **задржана** – није могуће закључење послова са том хартијом од вриједности, али је могуће управљати налозима,
- **зауостављена** - БСТ не омогућава закључење послова, нити унос налога,
- **искључена** - хартија од вриједности је искључена из БСТ.

4.6 Цијена хартија од вриједности

Члан 81.

- (1) Цијена акција изражава се у КМ за лот, бројем који је већи од нуле.
- (2) Цијена обвезница и других дужничких инструмената изражава се у процентима од номиналне вриједности неотплаћене главнице, без припадајућег дијела недоспјелих камата (чиста цијена).
- (3) Купац обвезница дужан је да уз куповну цијену плати и припадајући дио недоспјеле камате у складу са прописима за обрачун и поравнање (прљава цијена).

Члан 82.

Најмања дозвољена измјена цијене хартије од вриједности при промјени налога (стандард промјене цијене) утврђује се Упутством.

4.7 Пријем налога за трговање

Члан 83.

- (1) Прије преузимања првог налога за куповину, односно продају хартија од вриједности, члан Берзе закључује са клијентом уговор о берзанском посредовању у складу са прописима Комисије.
- (2) Сваки налог мора да садржава све потребне податке за извршење, а нарочито врсту налога, рок важења, ознаку и количину хартије од вриједности која је предмет трговине.

Члан 84.

- (1) Члан Берзе прима налоге клијената:
 - у сопственом организационом дијелу који извршава налоге клијената или у другим организационим дијеловима који примљене налоге просљеђују дијелу који извршава налоге,
 - у пословници правног лица које у име и за рачун тог члана Берзе прима налоге.
- (2) Члан Берзе обавезан је да достави клијенту потврду о пријему налога најкасније сљедећи радни дан након пријема налога.
- (3) Потврда о пријему налога садржи све елементе у складу са прописима који регулишу пословање берзанског посредника.
- (4) Одредбе претходних ставова сходно се примјењују на измјену и повлачење налога.

Члан 85.

- (1) Члан Берзе може да одбије налог:
- за куповину, када утврди да на новчаном рачуну клијента нема довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале по основу извршења налога,
 - за продају, када утврди да на рачуну хартија од вриједности клијента нема довољно хартија од вриједности које су предмет налога,
 - у другим случајевима у складу са прописима који регулишу пословање берзанског посредника.
- (2) Члан Берзе мора да обавијести клијента о одбијању налога у року који је утврђен прописима о пословању берзанског посредника те образложити разлог одбијања.

4.8 Књига налога

Члан 86.

- (1) Члан Берзе дужан је да води књигу налога у коју се уписују сви налози за куповину и продају хартија од вриједности свих клијената прије или истовремено са уносом у БСТ.
- (2) Налози се уписују хронолошким редослиједом и означавају одговарајућим редним бројем.
- (3) Књига налога обавезно садржи датум и вријеме пријема налога, податке о лицу које је дало налог, ознаку и количину ХОВ.
- (4) Члан Берзе мора чувати књигу налога у складу са прописима Комисије.

4.9 Садржај налога

Члан 87.

- (1) Обавезни елементи приликом уноса налога у БСТ су:
- врста налога (куповни или продајни),
 - ознака члана Берзе,
 - ознака брокера,
 - ознака хартије од вриједности,
 - количина хартије од вриједности,
 - врста рачуна,
 - број рачуна.
- (2) БСТ аутоматски додјељује налогу ознаку члана Берзе и брокера.
- (3) БСТ одбацује налоге који не садрже све обавезне елементе.

Члан 88.

- (1) Налог не мора да садржи:
- цијену хартије од вриједности,
 - додатне услове,
 - референце (напомене).
- (2) Ако налог не садржи цијену третира се као дневни тржишни налог без додатних услова приказивања и извршења.

4.10 Врсте налога

Члан 89.

- (1) С обзиром на цијену налози могу бити:
- **тржишни** – гдје налогодавац не поставља ограничења у односу на цијену,
 - **лимитирани** – гдје налогодавац одређује највишу прихватљиву цијену куповине, односно најнижу прихватљиву цијену продаје,
 - **тржишни у лимитирани** – који се уноси као тржишни налог и извршава по најбољој цијени супротног налога. Ако се налог не може у цијелости извршити по цијени супротног налога, налог се претвара у лимитирани налог за преосталу количину по цијени по којој је дјелимично извршен,
 - **стоп** – гдје се уноси додатни параметар, стоп цијена. Када се на тржишту достигне стоп цијена, налог се аутоматски активира као тржишни (стоп тржишни налог), односно лимитирани налог (стоп лимитирани налог), те извршава ако постоје услови на тржишту.
- (2) Поред обавезних елемената налози могу да садрже и додатне услове у вези са количином, начином приказивања и временом извршења.

Члан 90.

- (1) Налози са додатним условима у вези са количином извршења су:
- налог „**све или ништа**“ – извршава се само ако је могуће купити или продати цјелокупну количину из налога. Унос скривене количине није дозвољен,
 - налог са „**минималном количином свих закључених послова**“ - посао се закључује само са количином која је једнака или већа од минималне количине из налога. Уколико је преостали дио налога мањи од захтијеване минималне количине, налог се мијења тако да је минимална количина једнака преосталој количини налога.
- (2) Код ових налога дозвољено је стављање услова у вези са временом извршења (дневни, отворени, налог који важи до одређеног датума).
- (3) Ови налози се посебно означавају и приказују на тржишту одвојено од осталих налога.

Члан 91.

- (1) **Налог са скривеном количином** је налог са додатним условом који приказује тржишту само видљиву количину, док је остатак похрањен у скривеној количини налога.
- (2) Упутством за трговање може се прописати минимална вриједност видљиве и укупне количине у налогу.

Члан 92.

Налози са додатним условом времена извршења су:

- **дневни налог** – важи само на дан уноса те се аутоматски брише по истеку дана трговања,
- **отворени налог** (налог до опозива) - важи до извршења на тржишту, односно до опозива налога од стране члана Берзе који га је унио, а најдуже 180 дана од дана уноса, измјене или потврде,

- **налог који важи до одређеног датума** - важи до извршења или одређеног датума. Ако налог није извршен до изабраног датума или у року од 180 дана од дана уноса, измјене или потврде, БСТ га аутоматски брише,
- налог са „**распоном и одстрањењем неизвршене количине**“ - једним уносом омогућава куповину или продају хартије од вриједности по различитим цијенама до наведеног лимита, при чему се неизвршена количина брише из БСТ. Налог са распоном и одстрањењем неизвршене количине могуће је извршити само када је тржиште отворено. Употреба других додатних услова није могућа,
- налог „**изврши све или опозови**“ - једним уносом омогућава куповину или продају хартије од вриједности по различитим цијенама до наведеног лимита, при чему се налог мора извршити одмах и у цијелости (у једној или више трансакција) или се не извршава уопште. Налог изврши све или опозови је могуће извршити само када је тржиште отворено. Употреба других додатних услова није могућа.

4.11 Врсте рачуна

Члан 93.

- (1) **Рачун члана Берзе** употребљава се за налоге које члан Берзе извршава у своје име и за свој рачун.
- (2) **Рачун клијента** је рачун који члан Берзе употребљава за налоге које извршава у своје име, а за рачун клијента.
- (3) **Заједнички рачун** се употребљава код удруживања налога више лица.
- (4) **Рачун за управљање портфељом хартија од вриједности** је посебан рачун који члан Берзе употребљава за обављање услуга управљања портфељом хартија од вриједности у власништву клијента.
- (5) **Кастоди рачун** употребљава члан Берзе за налоге које извршава за рачун клијента кастоди банке.

4.12 Новчана средства клијената

Члан 94.

- (1) Члан Берзе је обавезан да отвори у банци посебан рачун за новчана средства клијената.
- (2) Преко рачуна из претходног става могу се извршавати искључиво трансакције за рачун клијената у складу са њиховим налозима.
- (3) Износ који се добије продајом хартије од вриједности, те неискоришћени аванс, члан Берзе мора дозначити на клијентов банковни рачун сљедећи радни дан рачунајући од:
 - пријема новчаних средстава из посла који је закључио за рачун клијента,
 - опозива налога за који је клијент платио аванс.
- (4) Члан Берзе може да поступи супротно од одредби претходног става само у случају ако је другачије уговорено са клијентом.
- (5) Члан Берзе не смије да употребљава новчана средства клијената за свој рачун или за рачун других клијената.

4.13 Извршавање налога

Члан 95.

- (1) Члан Берзе уноси налоге у БСТ према захтјевима клијената по редослиједу из књиге налога, чим су испуњени услови.
- (2) Члан Берзе и брокер су дужни да код извршења налога клијената осигурају да се конфликт интереса између клијената и члана Берзе сведе на минимално могући ниво.
- (3) Члан Берзе не смије да купи, односно да прода хартије од вриједности за свој рачун, рачун члана управе или за рачун запосленог:
 - ако због такве куповине, односно продаје не би могао извршити налог клијента,
 - ако би у том случају налог клијента било могуће извршити само под условима који су мање повољни за клијента.
- (4) Ближе услове извршења налога прописује Комисија.

4.14 Извршавање дискреционог налога

Члан 96.

- (1) Дискрециони налог је врста налога у којем клијент не одређује цијену за куповину или продају хартије од вриједности, већ овлашћује брокера да је одреди према властитој процјени.
- (2) Ако дискрециони налог није извршен током дана трговања, престаје важити те се одстрањује из БСТ.
- (3) Брокер мора да изврши дискреционе налоге, који се односе на исту хартију од вриједности, према редослиједу њиховог пријема.
- (4) Члан Берзе треба да изврши дискрециони налог онда кад пажњом доброг стручњака оцијени да је, с обзиром на стање на тржишту, то најповољније за интересе клијента, без обзира на одредбу из става 1. претходног члана.
- (5) При извршавању дискреционог налога, члан Берзе не може да унесе супротан дискрециони налог за рачун другог клијента, односно налог за властити рачун, рачун члана управе или рачун запосленог код члана Берзе, ако би на тај начин дошло до закључења посла.

4.15 Извршавање налога за више клијената

Члан 97.

- (1) Када члан Берзе истовремено прими више дискреционих налога, односно више налога са једнаким условима извршења, такве налоге може да удружи у један налог у складу са прописима Комисије (*у даљем тексту: удружени налог*).
- (2) Члан Берзе не може да укључи у удружени налог властите налоге, као и налоге чланова управе и запослених, осим ако се ради о удруженом налогу са додатним условом у вези са количином извршења типа „све или ништа“ или учествовању у аукцијама за пакет акција. У овом случају приоритет приликом распоређивања послова имају клијенти члана Берзе.
- (3) Закључени послови по основу удруженог налога распоређују се на клијенте према редослиједу пријема.

- (4) Уколико је члан Берзе удружио налоге више клијената, по основу управљања портфељи-ма, тада се расподјела врши на пропорционалној основи у складу са прописима Коми-сије.

4.16 Вријеме уноса налога

Члан 98.

- (1) Вријеме уноса налога је вријеме које БСТ додијели налогу при регистрацији у централној електронској књизи налога БСТ.
- (2) При одређивању временске ознаке налога уважава се вријеме БСТ.

4.17 Стања налога

Члан 99.

- (1) Налог који је унесен у БСТ може се налазити у једном од сљедећих стања:
- **активан** - налог се извршава у складу са статичким и динамичким ограничењима цијена,
 - **неактиван** - налог се не извршава због статичких ограничења цијена,
 - **задржан** - налог се не извршава јер је задржан од стране члана Берзе или Берзе. Поновно може да их активира само члан Берзе. При активирању налог добија нову временску ознаку те се, с обзиром на ограничења цијена, поставља у активно или неактивно стање,
 - **одстрањен** – налог је одстрањен из БСТ због извршења, истека времена извршења или поништења од стране Берзе или члана Берзе,
 - **стопиран** – налог који се активира на тржишту када се достигне стоп цијена те се, с обзиром на ограничења цијена, поставља у активно или неактивно стање.
- (2) БСТ код измјене граничних вриједности ограничења цијена премијешта налог у одговарајуће активно, односно неактивно стање. При томе се не мијења временска ознака налога.
- (3) На почетку сваког дана трговања БСТ одстрањује налоге којима је истекло вријеме извршења.
- (4) Сматра се да је налог на тржишту ако има статус „активан“ или „неактиван“.

4.18 Редослијед налога

Члан 100.

- (1) При уносу налога у БСТ додјељује се временска ознака која је једнака времену уноса.
- (2) БСТ одређује редослијед налога на основу сљедећих критеријума:
- тржишни налози имају предност у односу на лимитиране налоге;
 - редослијед активних лимитираних налога утврђује се тако да предност имају куповни налози са вишом цијеном, односно продајни налози са нижом цијеном;
 - ако више активних налога има једнаку цијену, предност имају налози који су раније унесени у БСТ.

- (3) Ако се измијени цијена или повећа количина хартија од вриједности, тржишни налог промијени у лимитирани или обрнуто, БСТ додјељује налогу нову временску ознаку која је једнака времену измјене налога.

4.19 Приступ подацима

Члан 101.

- (1) Члан Берзе има приступ сљедећим подацима у БСТ:
- најбоља куповна (*best bid*) и продајна цијена (*best ask*) у активним налозима,
 - цијена и количина у појединачним налозима,
 - предотварајућа цијена и количина,
 - цијене и количине у појединачним пословима,
 - вријеме закључења посла,
 - јединствена ознака посла,
 - отварајућа и тренутна дневна просјечна цијена,
 - укупна количина у закљученим пословима,
 - референтна цијена,
 - дневни распоред трговања,
 - статус тржишта,
 - статус хартије од вриједности,
 - врста налога,
 - ознака хартије од вриједности,
 - статичке и динамичке ценовне границе.
- (2) Упутством може да се ограничи видљивост ознаке члана Берзе у појединачним налозима и пословима.
- (3) Чланови Берзе немају приступ сљедећим подацима о хартијама од вриједности у БСТ:
- број рачуна у појединачним налозима и пословима,
 - тип рачуна,
 - референца у појединачним налозима,
 - укупна количина у налозима са скривеном количином,
 - временска ознака налога,
 - вријеме уноса налога.
- (4) Доступност података у вези са налозима, закљученим пословима, стањима хартије од вриједности и фазама трговања детаљније се описује у Упутству.

4.20 Методе трговања

Члан 102.

- (1) Методе трговања на Берзи су:
- континуирано трговање,
 - аукција.
- (2) Хартијама од вриједности на службеном берзанском тржишту тргује се континуираном методом.

- (3) За хартије од вриједности на слободном тржишту метода трговања одређује се у зависности од вриједности промета, броја трансакција, броја дана трговања и осталих параметара ликвидности, што се детаљније уређује Упутством.
- (4) Посебне методе трговања су:
- аукција за пакет акција,
 - континуирана јавна понуда,
 - јавна понуда по јединственој цијени.

4.21 Континуирано трговање

Члан 103.

- (1) Фазе трговања су:
- **затворено тржиште** – када није дозвољено управљање налозима и закључивање послова,
 - **тржиште прије отварања** – када је могуће управљање налозима, али не и закључивање послова,
 - **отварање тржишта** – када се на основу унесених налога утврђује отварајућа цијена и закључе могући послови,
 - **отворено тржиште** – када је могуће управљање налозима и закључивање послова.
- (2) Трајање појединих фаза трговања, те временски распоред отварања тржишта за поједине ХОВ утврђује се Упутством најмање седам дана прије почетка њихове примјене.
- (3) Трајање трговања може да се продужи или скратити посебном одлуком у ситуацијама када је то неопходно да се одржи континуитет операција.
- (4) Управљање налозима и закључивање послова зависи од фазе трговања, те статуса ХОВ, налога и члана Берзе.
- (5) Приручником за трговање детаљније се описује начин закључивања послова за различита стања на тржишту.

4.22 Отварање тржишта

Члан 104.

- (1) Отварање тржишта је прелазак из фазе прије отварања у фазу отвореног тржишта, када није могуће управљати налозима.
- (2) Члан Берзе има увид у предотварајуће цијене које се израчунавају на основу тренутног стања налога на тржишту.
- (3) БСТ отвара тржиште у случајно одабраном моменту из периода који траје најдуже два минута.
- (4) Отварање тржишта за појединачне хартије од вриједности изводи се на један од сљедећих начина:
- ако је најбоља продајна цијена виша од најбоље куповне цијене послови се не закључују,
 - ако је најбоља куповна цијена једнака или виша од најбоље продајне цијене, или су на тржишту активни само тржишни налози, послови се закључују по отварајућој цијени,

- у случају да отварајућа цијена одступа од затварајуће цијене претходног дана трговања више од процента који је утврђен за динамичке цјеновне границе, отварање тржишта се пролонгира за додатни период. Овако утврђена отварајућа цијена представља нову референтну цијену у односу на коју се утврђују нове динамичке границе за флукуацију цијена. Интервал флукуације цијена и период пролонгирања отварања утврђују се Упутством.

4.23 Отварајућа цијена

Члан 105.

- (1) Отварајућа цијена утврђује се на основу стања активних налога у моменту отварања тржишта, тако што се сукцесивно примјењују сљедећи критеријуми:
 - цијена при којој се остварује највећи промет,
 - цијена при којој остаје најмања неизвршена количина (остатак) у налозима који учествују у њеном формирању, ако се при више цијена остварује једнак промет.
- (2) Када отварајућу цијену није могуће одредити на основу претходних критеријума, она се утврђује на основу додатних критеријума:
 - ако су једнаки остаци само на страни куповине (продаје) отварајућа цијена се формира при највишој (најнижој) цијени од свих могућих цијена,
 - ако постоје двије или више цијена са једнаким могућим обимом промета и једнаким количинским остацима на страни куповине и продаје, отварајућа цијена је аритметичка средина између највише и најниже могуће цијене, заокружено на стандард промјене цијене.
- (3) За утврђивање отварајуће цијене не узимају се у обзир налози са додатним условима количине извршења.
- (4) Отварајућа цијена једнака је затварајућој цијени претходног дана трговања ако су на тржишту активни само тржишни налози.

4.24 Отворено тржиште

Члан 106.

- (1) Када је тржиште отворено за трговање БСТ аутоматски закључује послове упаривањем активних налога, при чему се уважава редослијед извршења налога.
- (2) Ако је унесена куповна (продајна) цијена виша (нижа) од најбоље цијене из супротног налога, БСТ аутоматски закључује послове по цијени из најповољнијег супротног налога у оквиру динамичких цјеновних граница, ако су испуњени и остали услови у вези са начином извршења налога.
- (3) Ако су на тржишту активни само тржишни налози послови се закључују по референтној цијени.
- (4) Када се закључују послови са преосталом количином у налогу користи се унесена цијена.
- (5) Послови који су закључени између клијената једног члана Берзе (крос послови) се посебно означавају.

4.25 Аукције

Члан 107.

- (1) Аукцијска метода трговања, за разлику од методе континуираног трговања, нема фазу отвореног тржишта.
- (2) Приликом отварања тржишта узимају се у обзир и налози са додатним условима количине извршења, у случају када се отварајућа цијена не може утврдити само на основу налога без додатних услова. Приручником за трговање детаљније се описује начин израчунавања отварајуће цијене у овим ситуацијама.
- (3) Дозвољен је унос слjedeћих врста налога:
 - лимитирани налог,
 - налози са додатним условима количине извршења,
 - налози са додатним условима времена извршења (дневни, отворени, налог који важи до одређеног датума).

4.26 Ограничења флукуације цијена

Члан 108.

- (1) Послови са хартијама од вриједности које су уврштене на службено берзанско тржиште могу се закључивати по цијенама које не смију одступати више од 20 % од затварајуће цијене претходног дана трговања (статичке границе).
- (2) Ограничење из претходног става односи се и на хартије од вриједности на слободном тржишту којима се тргује континуираном методом.
- (3) Упутством могу да се уведу ограничења флукуације цијена за остале хартије од вриједности на слободном тржишту којима се тргује аукцијском методом.
- (4) Цијена хартије од вриједности формира се слободно за први дан трговања.
- (5) Без обзира на ограничења из претходних ставова, у случају великих тржишних неравнотежа или других изванредних околности, директор Берзе може посебном одлуком привремено да укине или измијени ограничење за поједине хартије од вриједности, о чему се одмах обавјештавају чланови Берзе, Комисија и јавност.
- (6) Одлука из става 5. овог члана ступа на снагу 48 сати након њеног објављивања.

Члан 109.

- (1) Упутством се дефинишу и уже динамичке границе за флукуације цијена у односу на тренутну референтну цијену, ради спречавања великих осцилација цијена хартија од вриједности током трговања.
- (2) Референтна цијена за утврђивање динамичких граница је:
 - посљедња затварајућа цијена хартије од вриједности,
 - отварајућа цијена, у случају да је отварање тржишта пролонгирано због могућег нарушавања динамичких граница,
 - отварајућа цијена претходне прекинуте аукције, ако је током дана било прекида трговања због могућег нарушавања динамичких граница.

4.27 Привремени прекид трговања

Члан 110.

- (1) Континуирано трговање одређеном хартијом од вриједности привремено се прекида у случају да БСТ може закључити посао изван динамичких граница, након чега се покреће посебна аукција (прекинута аукција) и утврђује нова референтна цијена.
- (2) Покретање аукције из претходног става детаљније се описује Упутством.

Члан 111.

Ако током берзанског трговања наступе већа колебања цијена или друге неуобичајене околности директор Берзе може да измијени распоред или заустави трговање на краће вријеме до отклањања узрока.

4.28 Раскид закљученог посла

Члан 112.

- (1) Берзански посао може се раскинути ако је закључен грешком једног од чланова Берзе. Рок за достављање захтјева за раскид посла је 60 минута по закључењу посла. По истеку тог рока чланови Берзе не могу више раскинути посао.
- (2) За берзанске послове који се закључују у периоду од 30 минута прије завршетка берзанског трговања, захтјев се може доставити најкасније 30 минута по завршетку трговања.
- (3) Берзански посао се раскида ако су сагласна оба члана Берзе.
- (4) Члан Берзе који је тражио раскид закљученог посла мора да достави Берзи одговарајућу евиденцију налога која се односи на раскинути посао и осталу документацију у вези са раскинутим послом која доказује грешку, најкасније у року од једног сата након достављања захтјева за раскид посла.

4.29 Измјена закљученог посла

Члан 113.

- (1) Пренос посла са рачуна клијента на рачун члана Берзе и обратно, те са рачуна једног клијента на рачун другог клијента истог члана Берзе, могућ је само у случају грешке при уносу података у БСТ.
- (2) Брокер који је тражио пренос посла мора Берзи да достави извод из евиденције налога који се односи на пренесени посао и осталу документацију којом доказује грешку у вези са послом.
- (3) Захтјеви за измјене се примају најкасније 30 минута по завршетку трговања.
- (4) Берза може да исправи погрешне податке у закљученом послу у БСТ.

4.30 Закључење трговања

Члан 114.

- (1) По истеку рока за достављање захтјева за исправке и раскид послова Берза закључује трговање, утврђује затварајућу и службену јединствену цијену хартија од вриједности, те сачињава закључницу у којој се налазе сви послови који су закључени у једном дану трговања.
- (2) Закључница се доставља Регистру, који је надлежан за испуњење обавеза по основу послова са хартијама од вриједности у складу са прописима који регулишу обрачун и поравнање.
- (3) Закључница се доставља и депозитару у случају да се ради о трговању удјелима у отвореним инвестиционим фондовима и организовању јавне емисије хартија од вриједности на Берзи.

Члан 115.

- (1) Чланови Берзе добијају извод из закључнице у коме се налазе послови који су закључени у њихово име.
- (2) Члан Берзе је обавезан да писмено обавијести клијента о сваком закљученом послу, најкасније наредног дана од дана закључења.
- (3) Обрачун обављеног посла садржи елементе у складу са прописима Комисије.

4.31 Затварајућа цијена

Члан 116.

- (1) Затварајућа цијена хартије од вриједности је просјечна цијена закључених послова у последњих 30 минута прије затварања тржишта, заокружена на стандард промјене цијене.
- (2) У случају да у последњих 30 минута прије затварања тржишта није било закључених послова, затварајућа цијена је службена јединствена цијена тог дана трговања.
- (3) Ако у току дана трговања није било послова са хартијом од вриједности затварајућа цијена је затварајућа цијена претходног дана трговања.

4.32 Службена јединствена цијена

Члан 117.

- (1) Службена јединствена цијена утврђује се на крају дана као просјечна цијена за све закључене послове са хартијом од вриједности, заокружена на стандард промјене цијене. При израчунавању просјечне цијене користи се метод пондерисане аритметичке средине, гдје се као пондер узима количина прометованих хартија од вриједности. Уколико није било закључених послова, службеном јединственом цијеном се сматра службена јединствена цијена претходног дана трговања.
- (2) Јединствена цијена одређује се током дана трговања као тренутна просјечна цијена.
- (3) При израчунавању просјечне цијене не укључују се послови са блоковима хартија од вриједности.

- (4) Службена јединствена цијена хартије од вриједности утврђује се сваки дан и објављује у службеној курсној листи.

4.33 Службена курсна листа

Члан 118.

- (1) Службена курсна листа утврђује се на крају дана трговања.
- (2) Накнадне поправке у курсној листи могуће су у случају грешке при израчунавању или штампању.
- (3) У случају накнадне исправке у курсној листи обавјештавају се Комисија и јавност.
- (4) Садржај службене курсне листе утврђује се Упутством.

4.34 Берзански индекси

Члан 119.

- (1) Берзански индекси објављују се у курсној листи.
- (2) Садржај и начин израчунавања берзанских индекса утврђује се посебном одлуком.

4.35 Аукција за пакет акција

Члан 120.

- (1) Берза организује посебне аукције за пакете акција које представљају најмање 5 % укупног броја емитованих акција одређеног акционарског друштва или њихова почетна вриједност износи најмање 200.000 КМ.
- (2) Члан Берзе подноси захтјев за организовање аукције који садржи податке о хартији од вриједности, количини која се продаје, почетној цијени и условима плаћања. Почетна цијена мора бити дјелљива са стандардом промјене цијене.
- (3) Берза одлучује о одржавању аукције у року од три дана од добијања захтјева. Одлука садржи податке о датуму одржавања аукције, хартији од вриједности, количини која се продаје, траженој цијени и условима плаћања.
- (4) Аукција се не може одржати у року који је краћи од седам дана од објављивања одлуке из претходног става.
- (5) Члан Берзе, заступник продавца хартија од вриједности, дужан је да обавијести продавца о датуму одржавања аукције.
- (6) Берза објављује на својим интернет страницама вријеме одржавања аукције, податке о хартији од вриједности, количини која се продаје, цијени и условима плаћања.

Члан 121.

Аукција за пакет акција одвија се у сљедећим фазама:

- унос продајног налога,
- затворено тржиште, када није дозвољен унос, корекција и опозивање налога,
- унос куповних налога,
- измјена куповних налога,
- закључење посла и затварање тржишта.

Члан 122.

- (1) У фази уноса продајног налога члан Берзе, заступник продавца акција, уноси у БСТ продајни налог који садржи сљедеће податке:
 - ознака хартије од вриједности,
 - количина хартије од вриједности,
 - цијена,
 - тип и број рачуна клијента.
- (2) Продајни налог се уноси као дневни и није могуће унијети додатне услове извршења. Могућ је унос удружених налога.
- (3) У другој фази БСТ не дозвољава унос продајних и куповних налога.
- (4) Унос, повлачење и измјена куповних налога се одвија у трећој, а измјена налога у четвртој фази према сљедећим правилима:
 - чланови Берзе могу да уносе у БСТ више куповних налога,
 - куповни налози морају да одговарају по количини већ унесеном продајном налогу,
 - могу да се користе удружени налози,
 - повлачење куповних налога дозвољено је само у трећој фази.
- (5) Сви чланови Берзе могу да уносе куповне налоге и повећавају цијене за најмање један стандард промјене цијене у трећој фази аукције. Чланови Берзе могу да виде продајну цијену коју је дао брокер продавца за одређену ХОВ и све куповне цијене које су унијели други чланови Берзе.
- (6) У четвртој фази аукције не могу да се уносе нови куповни налози у БСТ. Чланови Берзе могу повећавати цијене у куповним налозима, за најмање један стандард промјене цијене.
- (7) Уколико је посљедњи куповни налог унесен унутар временског интервала прије отварања тржишта који је предвиђен Упутством, вријеме трајања аукције се продужава за тај интервал. Продужавање трајања аукције врши се континуирано, ако је у току трајања посљедњег интервала промијењена куповна цијена.
- (8) Продужавање трајања аукције могуће је до пете фазе када БСТ закључује посао узимајући куповни налог са највишом куповном цијеном. Уколико постоји више таквих налога узима се налог са старијом временском ознаком.
- (9) Вријеме трајања појединих фаза аукције, те дужина интервала који су повезани са продужавањем аукције утврђују се Упутством. Вријеме трајања појединих фаза аукције може да се измијени ако дође до проблема у функционисању БСТ.

4.36 Континуирана јавна понуда

Члан 123.

- (1) Континуирана јавна понуда састоји се од сљедећих фаза:
 - тржиште прије отварања,
 - отварање тржишта,
 - отворено тржиште,
 - затворено тржиште.
- (2) Распоред уноса налога у БСТ утврђује се посебном одлуком у складу са проспектом емитента.
- (3) Члан Берзе, који је овлашћен од стране емитента, уноси налог за продају према елементима из јавне понуде.

- (4) Отварање тржишта се изводи у складу са методом континуираног трговања.
- (5) У вријеме када је тржиште отворено за трговање, БСТ аутоматски закључује послове управљањем активних налога, при чему се уважава редослијед извршења налога. Дозвољен је унос налога који се користе у методи континуираног трговања.
- (6) Понуда је отворена док се не реализује понуђена количина хартија од вриједности или до истека понуде.
- (7) Уплата уписаних хартија од вриједности се врши на основу извјештаја Берзе у складу са проспектом, прописима Комисије и Регистра.
- (8) Унос налога и уплата уписаних хартија од вриједности могу се додатно регулисати Упутством.

4.37 Јавна понуда по јединственој цијени

Члан 124.

- (1) Члан Берзе који је овлашћен од стране емитента уноси налог за продају према елементима из јавне понуде.
- (2) Распоред уношења налога утврђује се посебном одлуком у складу са проспектом емитента.
- (3) Берза може скратити период трајања јавне понуде на основу захтјева емитента у случају да емитент оцијени да је задовољан постигнутим процентом уписа емисије или оствареном цијеном.
- (4) Дозвољен је унос куповних налога са лимитираном цијеном.
- (5) Цијена у куповним налозима може бити једнака или већа од почетне цијене продавца у складу са стандардом промјене цијене који је утврђен проспектом за јавну понуду.
- (6) Посљедњег дана јавне понуде закључују се послови у складу са методом аукцијског трговања.
- (7) Уплата уписаних хартија од вриједности врши се на основу извјештаја Берзе у складу са проспектом, прописима Комисије и Регистра.
- (8) Унос налога и уплата уписаних хартија од вриједности могу се додатно регулисати Упутством.

4.38 Привремено заустављање трговања

Члан 125.

- (1) Берза може привремено да заустави трговање одређеном хартијом од вриједности:
 - ако емитент не испуњава обавезе из закона и Правила,
 - ако процијени да је то потребно ради заштите инвеститора,
 - у случају отварања претходног поступка за утврђивање услова за отварање стечајног поступка,
 - у случајног стечајног поступка,
 - ако се отвори поступак ликвидације.
- (2) Мјера заустављања трговања траје најдуже шест мјесеци, осим ако се не ради о отварању поступка из тачке 4. претходног става, када траје до окончања поступка.

Члан 126.

- (1) Хартија од вриједности којом је привремено заустављено трговање може бити предмет трговања на одређени период.
- (2) У случају из претходног става, члан Берзе дужан је да достави Берзи образложен писани захтјев за омогућавање трговања те узети писану изјаву од потенцијалног купца тих хартија од вриједности у којој се потврђује да је упознат са свим чињеницама које се односе на тог емитента и да је свјестан ризика које преузима таквим улагањем.
- (3) Берза обавјештава Комисију, чланове Берзе и јавност о мјери заустављања трговања.

4.39 Трговање блоковима хартијама од вриједности

Члан 127.

- (1) Блок хартија од вриједности је износ који се утврђује актом Комисије, а према посљедњој објављеној службеној јединственој цијени и цијени из блок посла.
- (2) Ако не постоји службена јединствена цијена или хартијом од вриједности није трговано посљедњих годину дана провјерава се само цијена из блок посла.

Члан 128.

- (1) Члан Берзе може да закључи блок посао са хартијама од вриједности изван БСТ само за свој рачун и за рачун једног клијента, или за рачун два клијента.
- (2) Члан Берзе који је закључио блок посао мора пријавити Берзи закључење таквог посла на начин прописан Упутством.
- (3) Ако је блок посао закључен између чланова Берзе, посао мора да пријави члан Берзе који заступа продавца.
- (4) За повлачење и измјену пријаве блок посла сходно се примјењују одредбе које важе за берзанске послове.
- (5) Берза објављује блок послове уносом у БСТ у року од 30 минута по пријему пријаве.

4.40 Трговање краткорочним хартијама од вриједности

Члан 129.

- (1) Краткорочним хартијама од вриједности тргује се на тржишту новца преко БСТ или система тржишта новца (СТН).
- (2) Трговање краткорочним хартијама од вриједности детаљније се уређује посебним правилима тржишта новца.

4.41 Поступци у случају проблема у функционисању БСТ

Члан 130.

- (1) Члан Берзе има право на употребу једне радне станице у просторијама Берзе у случају неисправне комуникационе везе.

- (2) Члан Берзе мора одмах да обавијести Берзу о неисправности или сметњама на комуникационим везама и при том може тражити задржавање извршења свих његових налога у БСТ.
- (3) Берза привремено зауставља трговање ако два или више чланова Берзе, који су удаљени више од 25 километара од просторија Берзе, не могу приступити БСТ.
- (4) Прекинуто трговање се наставља по поновном прикључењу чланова Берзе на БСТ.

Члан 131.

- (1) Члан Берзе одмах обавјештава Берзу о свим грешкама и сметњама у функционисању БСТ.
- (2) Трговање се прекида за све чланове Берзе у случају већих сметњи када није могуће обезбиједити исправно функционисање БСТ.
- (3) О поновном успостављању трговања Берза одмах обавјештава чланове Берзе путем радних станица, електронском поштом, телефоном или телефаксом.
- (4) Ако грешка због које је дошло до прекида трговања није отклоњена у року од два часа Берза обавјештава чланове Берзе о евентуалном продужењу времена трговања.

Члан 132.

- (1) Берзански посао не сматра се закљученим ако је закључен због неправилног функционисања БСТ.
- (2) Берза одмах обавјештава чланове Берзе чије налоге је БСТ неправилно повезао те раскида закључени посао.
- (3) Берза обавјештава Комисију о битним проблема у комуникацијама и функционисању БСТ.
- (4) Обавеза чланова Берзе је да по раскиду посла ускладе властиту евиденцију налога са стањем у БСТ.

5. БЕРЗАНСКИ НАДЗОР

5.1 Управљање ризицима Берзе

Члан 133.

- (1) Берза спроводи поступке за спречавање:
 - злоупотребе инсајдерских, повјерљивих и јавно недоступних информација којима располаже,
 - настанка сукоба интереса при реализацији трансакција на Берзи од стране запослених и чланова Управног одбора, укључујући и лица која су са њима повезана.
- (2) Управљање ризицима Берзе ближе се уређује правилником којим се дефинише организација Берзе и етичким кодексом.

5.2 Повлашћене информације

Члан 134.

- (1) Члан Берзе или брокер не смије да прибави хартије од вриједности или да њима располаже на основу повлашћених (интерних) информација.
- (2) Члан Берзе не смије да унесе налог или да стимулише унос налога за свој рачун, рачун члана управе, брокера, зависног или повезаног друштва, запослених код члана Берзе, на основу информације коју посједује о још неизвршеном налогу клијента, ако би на тај начин довео клијента у неповољнији положај.
- (3) Лице које има приступ повлашћеним информацијама не смије ове информације да даје трећим лицима или на основу њих да даје савјете о прибављању или отуђењу хартија од вриједности.

5.3 Недозвољено утицање на цијене

Члан 135.

Члан Берзе не смије да обмањује тржиште уносом фиктивних налога у БСТ или да ствара привид активног трговања да би утицао на формирање цијене хартије од вриједности.

5.4 Гласине и непровјерене информације

Члан 136.

- (1) Члан Берзе или брокер не смије на било који начин да шири гласине које би могле утицати на цијене и обим трговања хартијама од вриједности.
- (2) Ако се ради о непровјереним информацијама, обавезно се наводи њихов извор и чињеница да су информације непровјерене.

5.5 Надзор трговања

Члан 137.

- (1) Берза надзире трговање чланова Берзе преко надзорних станица и прегледа сву документацију у вези са уносом налога у БСТ.
- (2) Члан Берзе је дужан омогућити вршење надзора од стране овлашћених службеника Берзе.
- (3) Берза у складу са својим надлежностима предузима мјере против члана Берзе ако установи да је кршио Правила те о томе обавјештава Комисију.
- (4) Берза обавјештава Комисију ако постоји сумња да је почињено кривично дјело у вези са тржиштем хартија од вриједности.
- (5) Берза обавјештава Комисију о спровођењу надзора, као и о донесеним мјерама у вези са надзором берзанског пословања.

5.6 Поступак против члана Берзе и брокера

Члан 138.

- (1) Дисциплински поступак покрене се на приједлог Сектора за трговање и надзор, Директора или члана Берзе.
- (2) Директор Берзе именује посебну дисциплинску комисију за вођење поступка и изрицање мјера против чланова Берзе и брокера у случају повреде Правила и Упутстава.
- (3) Након што установи тежину повреде Правила или Упутстава, дисциплинска комисија доноси одлуку о томе да ли ће се поступак водити.
- (4) Члан Берзе и предлагач поступка обавјештавају се о времену одржавања сједнице. Члану Берзе оставља се најмање осам дана за припрему одбране. Ако члан Берзе, односно брокер не намјерава да учествује на сједници може најкасније до почетка сједнице да достави Берзи своју писмену одбрану.
- (5) Поступак пред дисциплинском комисијом застаријева у року од једне године од момента повреде Правила или Упутстава.
- (6) Дисциплинска комисија може да донесе одлуку о обустављању поступка или одлуку којом члана Берзе или брокера члана Берзе проглашава одговорним за повреду којом се терети и изрећи му неку од мјера.
- (7) Одлука дисциплинске комисије уручује се члану Берзе, односно брокеру или његовом заступнику у року од осам дана од дана окончања поступка.
- (8) Поступак се обуставља:
 - ако није доказано да је повреду учинио брокер или члан Берзе,
 - ако постоје околности које искључују одговорност лица против којих је покренут поступак.
- (9) Уколико се ради о лакшим повредама Правила и других аката Берзе (гдје није наступила већа штета), директор Берзе може изрећи мјере прописане чланом 139. став 1. Правила.

5.7 Мјере против члана Берзе и брокера

Члан 139.

- (1) Дисциплинска комисија може члану Берзе, односно брокеру изрећи једну од следећих мјера:
 - опомена,
 - опомена уз обавјештавање чланова Берзе,
 - јавна опомена,
 - новчана казна у висини до 10.000 КМ, зависно од тежине повреде.
- (2) Дисциплинска комисија може предложити Управном одбору привремено или трајно искључење члана Берзе из берзанског пословања у случају теже повреде Правила или Упутстава.
- (3) Лице против кога се водио поступак може поднијети приговор Управном одбору против одлуке дисциплинске комисије у року од осам дана од достављања одлуке. Приговор спријечава извршење одлуке.
- (4) У случају искључења члана Берзе из пословања на Берзи приговор се упућује Комисији. Приговор не спријечава извршење одлуке.
- (5) Изречене мјере се извршавају на следећи начин:
 - опомена - уручењем одлуке,
 - опомена уз обавјештавање чланова Берзе - достављањем опомене и обавјештавањем чланова Берзе,
 - јавна опомена - објављивањем на интернет страницама Берзе,
 - новчана казна - плаћањем у року од осам дана по правоснажности одлуке.

6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 140.

Одлуке које су предвиђене Правилима Берзе доноси Директор Берзе, осим ако Правилима није прописан други орган.

Члан 141.

- (1) У року од два мјесеца од дана ступања на снагу ових Правила Директор Берзе ће донијети сљедећа акта:
- Упутство за трговање,
 - Упутство за подржаваоце ликвидности,
 - Упутство за откривање и спречавање манипулација на Берзи,
 - Приручник за трговање.
- (2) У року од два мјесеца од дана ступања на снагу ових Правила Директор ће прописати сљедеће образце:
- Образац захтјева за уврштење акција на службено берзанско тржиште Листа А (ЗХОВА),
 - Образац захтјева за уврштење акција на службено берзанско тржиште Листа Б (ЗХОВБ),
 - Образац захтјева за уврштење акција на службено берзанско тржиште Листа Ц (ЗХОВЦ),
 - Образац захтјева за уврштење обвезница на службено берзанско тржиште (ЗХОВО),
 - Образац захтјева за уврштење корпоративних обвезница на службено берзанско тржиште (ЗХОВКО),
 - Образац захтјева за уврштење акција затворених инвестиционих фондова на службено берзанско тржиште (ЗХОВИФ),
 - Образац захтјева за уврштење удијела отворених инвестиционих фондова на службено берзанско тржиште (ЗХОВОФ),
 - Образац захтјева за уврштење хартија од вриједности на слободно тржиште (ЗХОВСТ),
 - Образац захтјева за проширење берзанске котације (ЗПК),
 - Образац захтјева за сужавање берзанске котације (ЗСК),
 - Образац захтјева за конверзију хартија од вриједности (ЗКХОВ),
 - Образац захтјева за пријем у чланство на берзи (ЗЧЛ),
 - Образац за пријављивање блок посла са хартијама од вриједности (ПБП),
 - Образац за пријављивање извјештаја о преузимању акционарских друштава (ПИП).
- (3) Комисија за котацију ће у року од три мјесеца од дана ступања на снагу ових Правила:
- усвојити Пословник о раду,
 - провјерити испуњавање услова за уврштење хартија од вриједности на службеном берзанском тржишту,
 - донијети одлуке о уврштењу на друго тржиште за хартије од вриједности које више не испуњавају услове за тржиште на којем су уврштене у тренутку ступања на снагу ових Правила.

Члан 142.

- (1) Измјена и допуна Правила се врши у складу са Статутом.
- (2) Иницијативу за измјену Правила могу дати чланови Берзе, Управни одбор, Надзорни одбор и Директор Берзе.
- (3) Иницијатива се доставља Управном одбору, који оцјењује оправданост и утврђује приједлог измјене и допуне Правила Берзе.

Члан 143.

- (1) Ова Правила се сматрају донесеним даном одобрења од стране Комисије за хартије од вриједности Републике Српске.
- (2) Правила ступају на снагу осмог дана од дана објављивања на службеној интернет страници Берзе.
- (3) Ступањем на снагу ових Правила престају да важе Правила Берзе број 02-УО-2049/06 од 28.11.2006. године, са измјенама по основу одлука Управног одбора број 01-УО-660-1/07 од 26.03.2007. године, 01-УО-2856/07 од 11.12.2007. године, 01-УО-102/09 од 12.02.2009. године и 01-УО-638/10 од 19.10.2010. године и пречишћени текст Правила Бањалучке берзе број 01-УО-638-1/10.

Број: 01-УО-756/12

Датум: 16.11.2012. године

Предсједник Управног одбора

Братољуб Радуловић

Управни одбор Бањалучке берзе је усвојио Правила Бањалучке берзе а.д. Бања Лука број: 01-УО-756/12 од 16.11.2012. године. На ова Правила Комисија за хартије од вриједности Републике Српске дала је сагласност број: 01-УП-051-2882/12 од 27.12.2012. те су иста

**ОБЈАВЉЕНА НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ
БАЊАЛУЧКЕ БЕРЗЕ ДАНА 28.12.2012. ГОДИНЕ**

Правила ступају на снагу осмог дана од дана објављивања на службеној интернет страници Берзе:
дана 05.01.2013. године.

